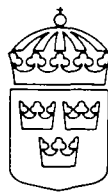

Regeringens proposition 1994/95:98

Prop.
1994/95:98

Vissa studiestödsfrågor

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 27 oktober 1994

Ingvar Carlsson

Carl Tham
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att beslut som fattades av riksdagen i juni 1994 med anledning av den dåvarande regeringens proposition Vissa förändringar i studiestödssystemet (prop. 1993/94:156, bet. 1993/94:SfU25, rskr. 1993/94:438) skall upphävas. Dessa frågor bör behandlas av den kommitté som kommer att tillkallas inom kort och som skall få i uppdrag att utreda studiestödssystemet.

Vidare anmäler regeringen sin avsikt att återinföra rätten till särskilt vuxenstudiestöd för studerande vid de s.k. YTH-utbildningarna.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	3
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1170) om ändring i studiestödslagen (1973:349)	3
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1171) om ändring i lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudie- stöd för arbetslösa	3
3	Ärendet och dess beredning	4
4	Upphävande av riksdagens beslut om studiestöd i juni 1994	4
5	Övriga frågor	5
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 oktober 1994	7

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1170) om ändring i studiestödslagen (1973:349),
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1171) om ändring i lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa,
3. upphäver sitt tidigare beslut (bet. 1993/94:SfU25, rskr. 1993/94:438) om godkännande av principer för alternativa återbetalningssystem och avskrivning av studielån.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1170) om ändring i studiestödslagen (1973:349)

Härigenom föreskrivs att lagen (1994:1170) om ändring i studiestödslagen (1973:349)¹ skall utgå.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1171) om ändring i lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa

Härigenom föreskrivs att lagen (1994:1171) om ändring i lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa skall utgå.

¹ Lagen omtryckt 1987:303.

I propositionen 1993/94:156 vissa förändringar i studiestödssystemet lämnade den dåvarande regeringen dels förslag till lagar om ändring i studiestödslagen (1973:349) och lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa, dels förslag till principer för en tänkt förändring av återbetalningsvillkoren för studielån. Riksdagen biföll förslagen i juni 1994 (bet. 1993/94:Sfu25, rskr. 1993/94:438).

Beslutet innebär i denna del i huvudsak följande.

- Studiebidraget i studiemedlen får sammanlagt uppgå till ett belopp som motsvaras av utbildningens omfattning och längd. Vid en eventuell försening kan i princip endast studielån beviljas. För studerande vid universitet och högskolor innebär det att bidraget avpassas i förhållande till tidigare studieresultat i form av poäng.

- För deltidsstuderande i komvux avpassas studiestödet i förhållande till studiernas omfattning.

- Studiebidraget höjs med ca 160 kronor per månad och för ett normal-läsår om nio månader med ca 1 450 kronor.

- Återbetalningen av studielån ändras så att det ges möjlighet att välja mellan det nuvarande inkomstrelaterade återbetalningssystemet och återbetalning i form av annuiteter. Rätten till avskrivning av skuld vid 65 års ålder upphör.

Enligt riksdagens beslut skall höjningen av studiebidraget träda i kraft den 1 januari 1996. Såvitt avser övriga ändringar i fråga om tilldelning av studiestöd innebär beslutet att de skall genomföras den 1 juli 1995. I propositionen förutskickade regeringen att en proposition med förslag till en lagteknisk reglering av återbetalningsfrågorna skulle lämnas under hösten 1994.

4 Upphävande av riksdagens beslut om studiestöd i juni 1994

Regeringens förslag: riksdagens beslut (bet. 1993/94:Sfu25, rskr. 1993/94:438) om ändring av vissa bestämmelser om studiestöd samt om ändrade principer för återbetalning av studielån i anledning av proposition 1993/94:156 vissa förändringar i studiestödssystemet upphävs.

Skälen för regeringens förslag: i propositionen 1993/94:156 vissa förändringar i studiestödssystemet meddelade den dåvarande regeringen sin avsikt att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté för det fortsatta arbetet med reformeringen av studiestödet. Kommittédirektiv har utfärdats den 8 september 1994.

Det är av yttersta vikt att utredningen om det framtida studiestödet får ske utifrån ett helhetsperspektiv. De olika delarna i studiestödssystemet samverkar inbördes. En förändring i ett avseende kan ge effekter på andra delar i systemet. Ytterst påverkas utbildningspolitiken i sin helhet. När det gäller lånesystemet och återbetalningsvillkoren är det särskilt angeläget att åstadkomma en långsiktig lösning. Förändringar i lånesystemet förutsätts gälla under lånens hela löptid, normalt flera decennier. En ändring av lånevillkoren bör därför ske koordinerat med hur reglerna på tilldelningssidan utformas. Riksdagens beslut i juni 1994 är utifrån dessa utgångspunkter olyckligt. Den samlösning av enstaka frågor som beslutet innebär föregriper den erforderliga, övergripande översynen och hindrar en samlad bedömning av alla i studiestödet ingående komponenter. Täta förändringar i studiestödssystemet skapar dessutom osäkerhet bland presumtiva studerande och motverkar därmed ett av stödets syften - att främja rekryteringen till utbildning.

Regeringen föreslår därför att riksdagens beslut (bet. 1993/94:Sfu25, rskr. 1993/94:438) om ändring av vissa bestämmelser om studiestöd samt om principer för ändrade lånevillkor i anledning av propositionen om vissa förändringar i studiestödssystemet (prop. 1993/94:156) upphävs. Det innebär att lagen (1994:1170) om ändring i studiestödslagen (1973:349) och lagen (1994:1171) om ändring i lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa skall utgå samt att beslutet i övrigt om införande av alternativa lånesystem och om avskrivning av studielån inte skall genomföras. De aktuella frågorna bör i stället behandlas av den parlamentariska kommitté som kommer att tillsättas inom kort och som kommer att få ändrade direktiv i förhållande till dem som utfärdades den 8 september 1994.

5 Övriga frågor

Regeringens bedömning: rätt till särskilt vuxenstudiestöd bör återinföras för studerande vid yth-utbildning.

Den av riksdagen begärda utredningen om samordning av olika former av vuxenstudiestöd kan inte slutföras till årsskiftet 1994/95.

Skälen för regeringens bedömning: den 1 juli 1994 slopades det särskilda vuxenstudiestödet (svux) för studerande vid s.k. Yth-utbildningar, dvs. utbildningsprogram som leder fram till en yrkesteknisk examen med inriktning mot områdena byggnadsteknik, industriell teknik, handel, kontor samt storhushåll och restaurang. De försämrade studiefinansieringsmöjligheterna har inneburit att rekryteringen till de aktuella utbildningarna har starkt försämrats. På de flesta håll har antalet sökande minskat drastiskt. Enligt uppgift är det risk för att utbildningen på en del orter måste läggas ned.

Regeringen anser det angeläget att värna om och vidareutveckla den yrkestekniska högskoleutbildningen. Denna utbildningsform har visat sig vara av stor betydelse både för den enskildes utvecklingsmöjligheter och för att tillgodose industrins behov av kompetens för vissa kvalificerade funktioner.

Det ankommer på regeringen att bestämma vilka utbildningar som kan ge rätt till särskilt vuxenstudiestöd. Mot bakgrund av den kraftigt försämrade rekryteringen till yth avser regeringen att föreskriva att särskilt vuxenstudiestöd - inom ramen för anvisade resurser - på nytt skall lämnas till de studerande fr.o.m. den 1 januari 1995.

Enligt socialförsäkringsutskottets av riksdagen godkända uttalande (bet. 1993/94:Sfu25, rskr. 1993/94:438) bör den aviserade studiestödsutredningen med förtur behandla de problem som de många olika formerna av vuxenstudiestöd ger upphov till. Inriktningen bör vara att förslag skall läggas i sådan tid att ett beslut kan träda i kraft den 1 januari 1995.

Regeringen avser att ge i uppdrag till den kommande utredningen att med förtur behandla dessa frågor i enlighet med riksdagens beslut. Det är emellertid inte praktiskt möjligt för kommittén att kunna presentera förslag i sådan tid att nya bestämmelser kan träda i kraft redan till årsskiftet 1994/95.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 oktober 1994

Närvarande: statsministern Carlsson, statsråden Sahlin, Hjelm-Wallén, Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: Statsrådet Tham

Regeringen beslutar proposition 1994/95:98 Vissa studiestödsfrågor.